सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम कार्यान्वयनका चरण

संदीप कुमार साह

(रोजगार संयोजक)

श्रम र रोजगार सम्बन्धि संवैधानिक व्यवस्था

धारा-३३: रोजगारीको हक:

प्रत्येक नागरिकलाई रोजगार हुने र रोजगारी छनौट गर्ने अधिकार

धारा-३४: श्रमको हक:

उचित पारिश्रमिक/सेवा सुविधा, सामाजिक सुरक्षा, कानुन अनुसार ट्रेडयुनियन आदी

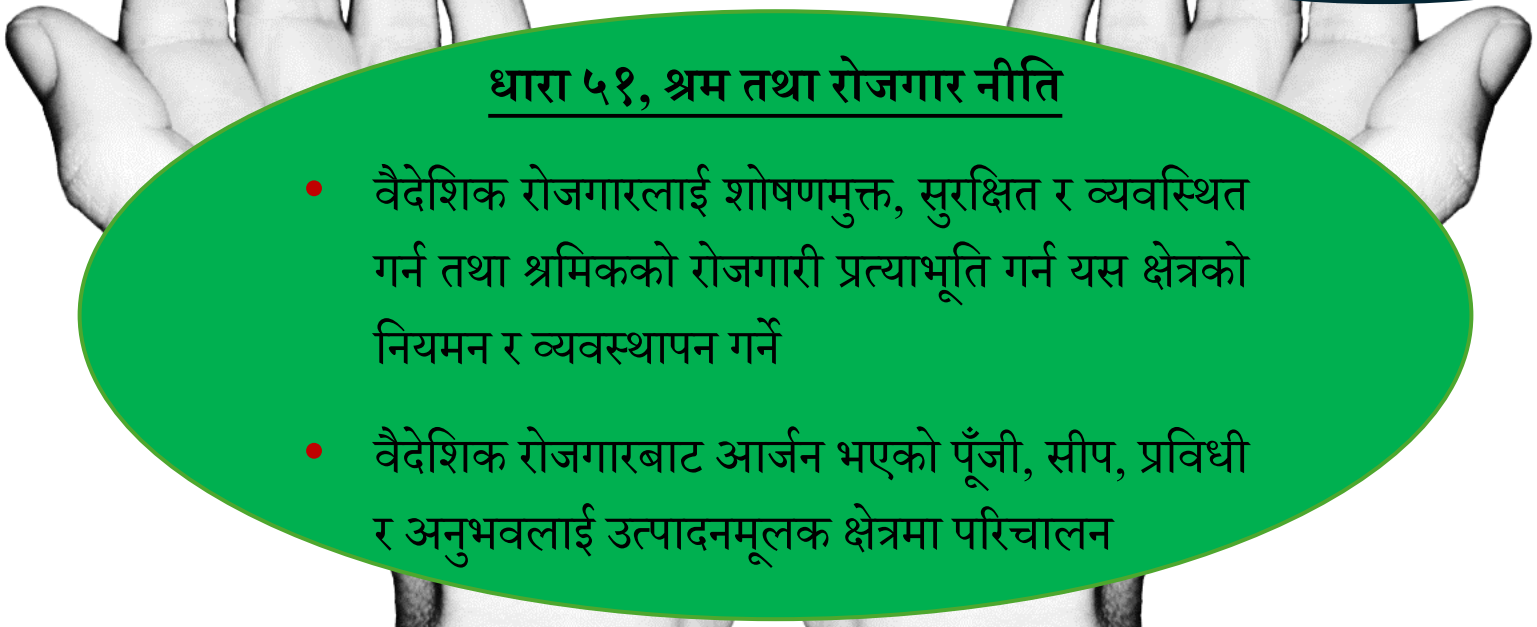

धारा ५१, श्रम तथा रोजगार नीति

- वैदेशिक रोजगारलाई शोषणमुक्त, सुरक्षित र व्यवस्थित गर्न तथा श्रमिकको रोजगारी प्रत्याभूति गर्न यस क्षेत्रको नियमन र व्यवस्थापन गर्ने
- वैदेशिक रोजगारबाट आर्जन भएको पूँजी, सीप, प्रविधी र अनुभवलाई उत्पादनमूलक क्षेत्रमा परिचालन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा भएका व्यवस्था

www.lawcommission.gov.np

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

प्रमाणीकरण मिति

२०७४।६।२९

संशोधन गर्ने ऐन

१. आर्थिक ऐन, २०७५	२०७५।३।३२
२. केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७५	२०७५।११।१९
३. संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय तथा अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७	२०७७।०४।१३

संवत् २०७४ सालको ऐन नं. २६

स्थानीय सरकार सञ्चालनका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न तथा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह बिचको सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्दै जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न,

लोकतन्त्रका लाभहरूको समानुपातिक समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी कानूनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप समाजवाद उन्मुख सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तहदेखि नै सुदृढीकरण गर्न, र

स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २९६ को उपधारा (१) बमोजिमको व्यवस्थापिका-संसदले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद-१

परिच्छेद ३, दफा ११ उपदफा २(थ):

१. रोजगार तथा बेरोजगारको श्रमशक्तिको तथ्यांक संकलन, प्रशोधन र सूचना प्रणालीको व्यावस्थापन

४. वैदेशिक रोजगारीमा रहेको श्रमशक्तिको सूचना तथा तथ्यांकको संकलन तथा व्यवस्थापन

५. रोजगार सूचना केन्द्रको व्यवस्थापन तथा संचालन

६. वैदेशिक रोजगारमा जाने श्रमशक्तिको लागि वित्तीय साक्षरता र सीपमूलक तालिम संचालन

७. वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका व्यक्तिहरुको पुनः एकिकरण

८. वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त ज्ञान, सीप र उद्यमशिलताको उपयोग

रोजगारीको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७५ मा भएका व्यवस्था

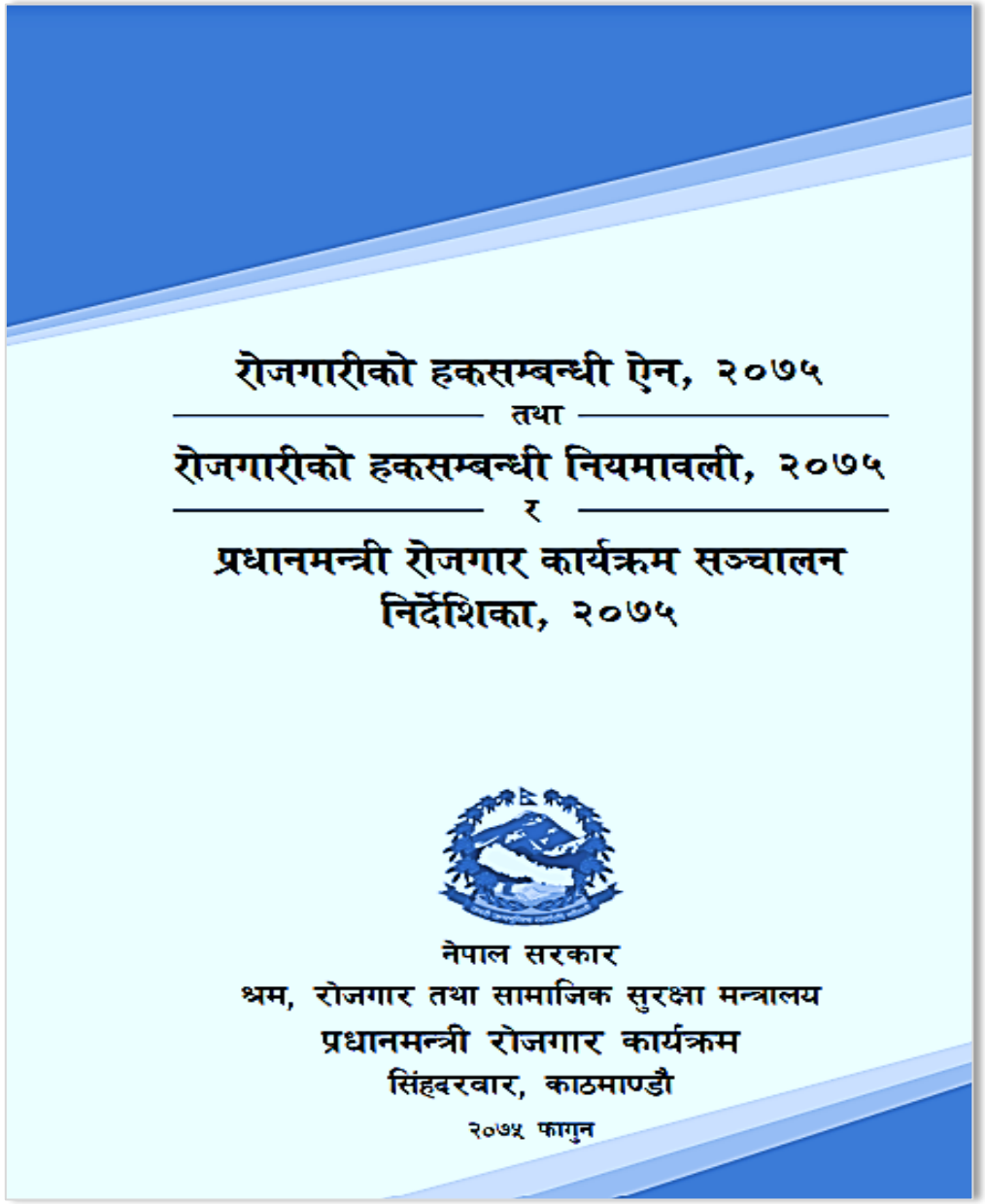

दफा ६:रोजगार सेवा केन्द्रको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- बेरोजगारको तथ्यांक संकलन, सूचीकृत, रोजगार नक्सांकन, रोजगारदाता तथा अवसरको अभिलेखांकन
- रोजगारीको लागि linkage गर्न सहजीकरण गर्ने,
- स्थानीयमा रोजगार प्रवर्द्धन सम्बन्धी लगायतका कार्य।
- (ञ) आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्रबाट वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने व्यक्तिहरूका लागि सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सूचना सम्प्रेषण गर्ने।
- (ट) वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट उपलब्ध गराइने आर्थिक सहायता वितरण सम्बन्धी कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने।

श्रम तथा रोजगारका क्षेत्रमा स्थानीय तहका मुख्य कार्यक्षेत्र/जिम्मेवारी

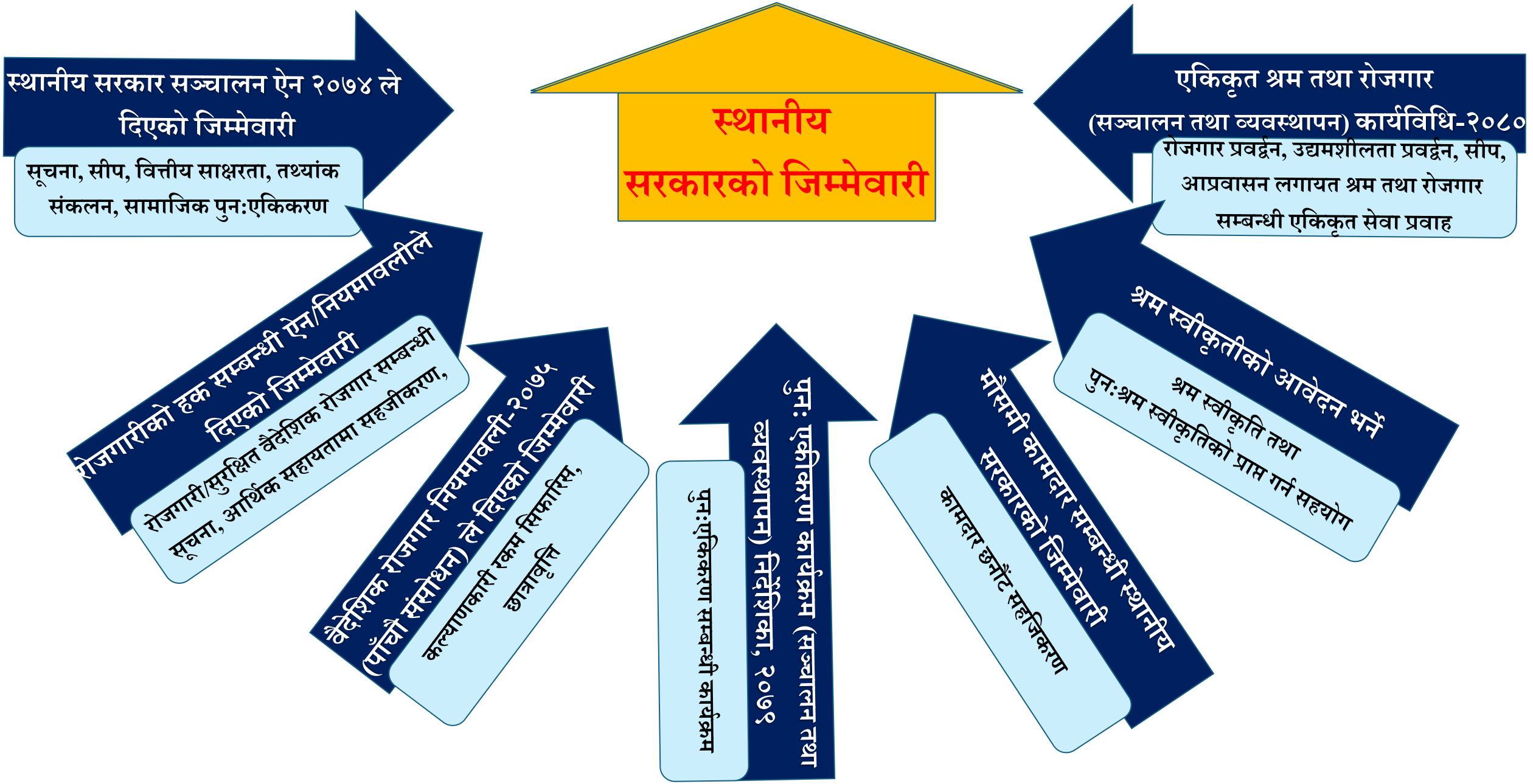

श्रम आप्रवासन ...

श्रम आप्रवासन: श्रम आप्रवासन भन्नाले रोजगारीको सिलसिलामा एक देशबाट अर्को देशमा जाने प्रक्रियालाई जनाउँछ ।

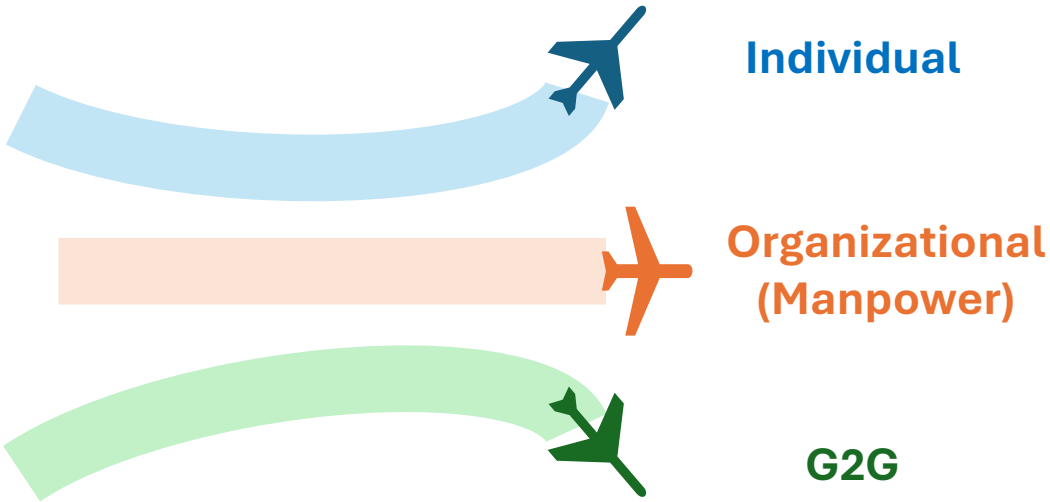

Globally 3.6 % Migrants Population

Globally 58.36 % Migrants Worker 164 m

२०८१ फागुनसम्म वैदेशिक रोजगारीमा जान नयाँ श्रम स्वीकृति लिनेको संख्या ६४ लाख ६१ हजार १९ पुगेको छ । जसमध्ये महिला ६.७ प्रतिशत र पुरुष ९३.३ प्रतिशत रहेका छन् ।

- **संस्थागत रुपमा १११ देश खुला र व्यक्तिगत रुपमा १७८ देश**
- **१६७० म्यानपावर कम्पनीलाई इजाजतपत्र प्रदान**

श्रम आप्रवासन ...

श्रम आप्रवासनको मुख्य कारण

श्रम आप्रवासनको नकारात्मक प्रभाव

वैदेशिक रोजगारीको केहि तथ्य

- नेपालबाट सरदरमा दैनिक २,२०० जना बैदेशिक रोजगारीमा जाने गरेका छन्।
- नेपालका करिब ५६% घरपरिवारले विप्रेषण आयप्राप्त गर्दै आएका छन्।
- विप्रेषणले कुल ग्राहस्थ उत्पादन (GDP) मा करिव एक चौथाई हिस्सा ओगटेको,
- आप्रवासी कामदारहरुका लागि आप्रवासनको यात्रा अझै पनि जोखिमपूर्ण हुने गरेको छ र बार्षिक ६०० देखि १४०० भन्दा बढी नेपाली आप्रवासी श्रमिकको मृत्यु, सयौं घाईते, गम्भीर स्वास्थ्य समस्या तथा असफल बैदेशिक रोजगारी, सामाजिक लागत ईत्यादी।

रेमिट्यान्स र अर्थतन्त्र

रेमिट्यान्स भनेको विदेशमा काम गर्ने व्यक्तिहरूले आर्जन गरेको रकम वा आम्दानी आफ्ना परिवार वा आफन्तलाई उत्पति देश (मातृदेश) मा पठाउने रकम हो ।

अर्थतन्त्रमा रेमिट्यान्सको प्रभाव

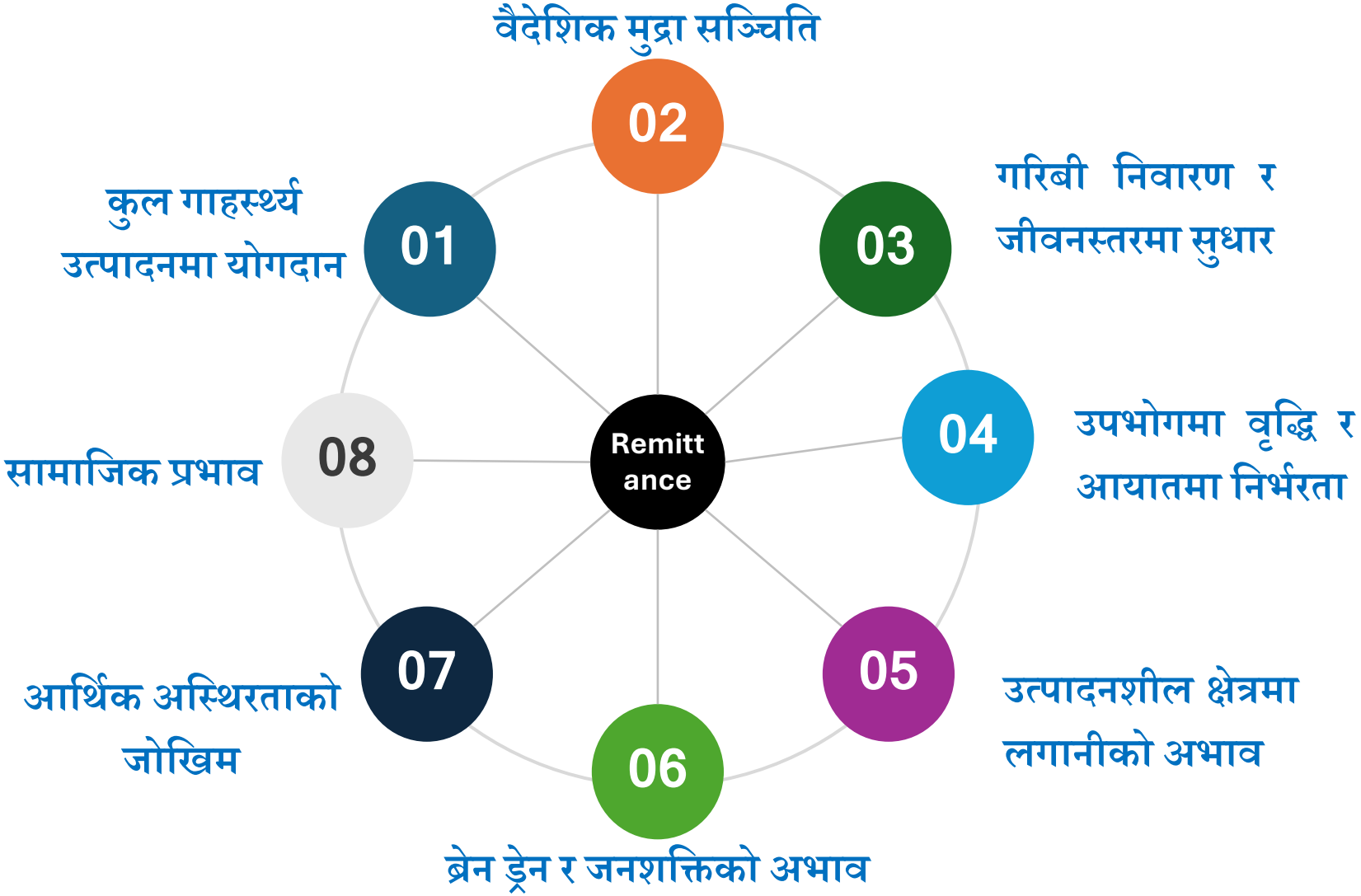

विप्रेषणको गणना

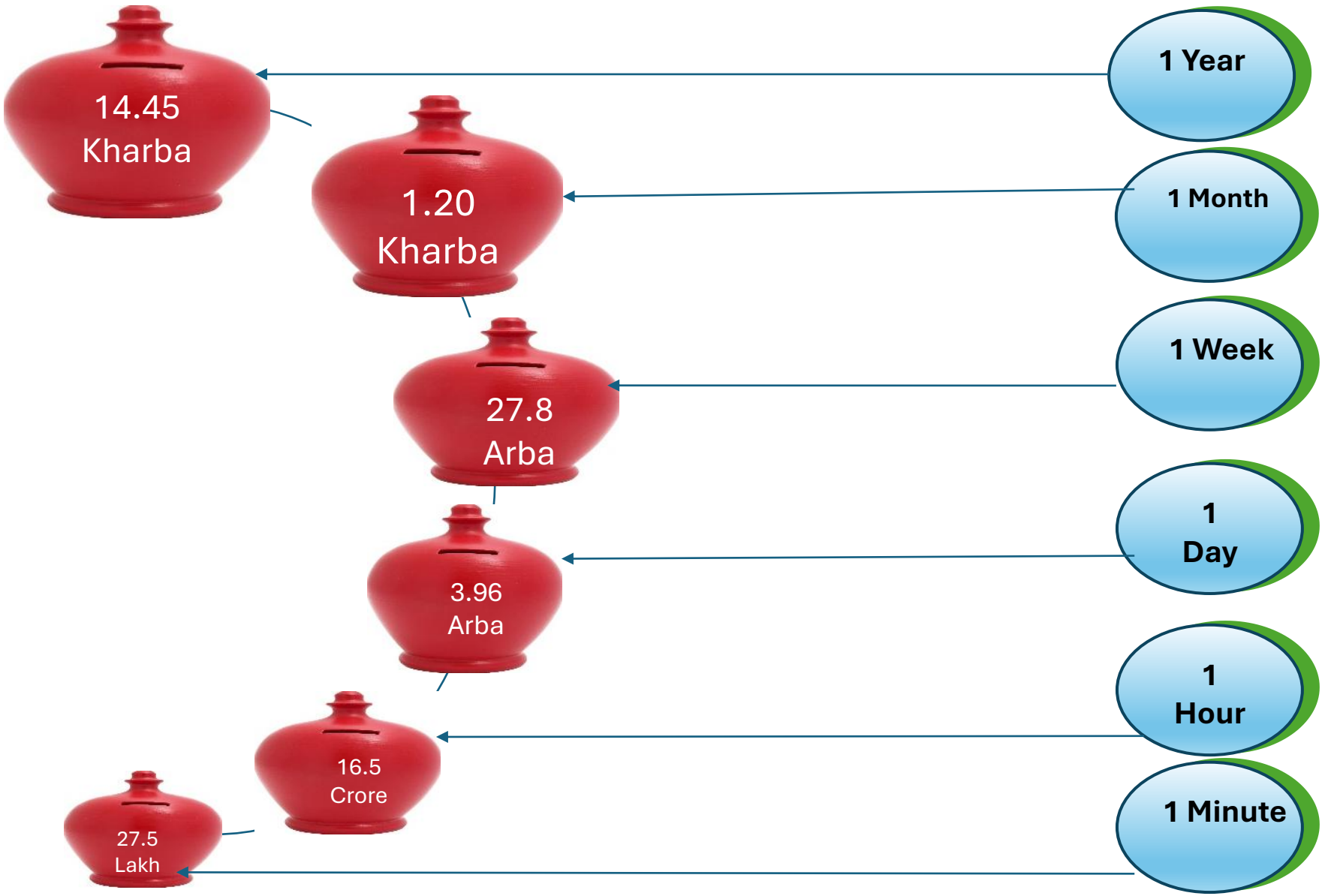
14.45
Kharba
1.20
Kharba
27.8
Arba
3.96
Arba
16.5
Crore
27.5
Lakh
1 Year
1 Month
1 Week
1
Day
1
Hour
1 Minute

आ.व. २०८१/८२ मा रौतहटबाट वैदेशिक रोजगारीमा गएका व्यक्तिहरुको पालिकागत विवरण: श्रम स्वीकृति लिएका ब्यक्ति

परोहामा विप्रेषणको अवस्था

एक वर्षमा (अनुमानित)
(९४७*३००००*१२)
रु. ३४,०९,२०,०००.००

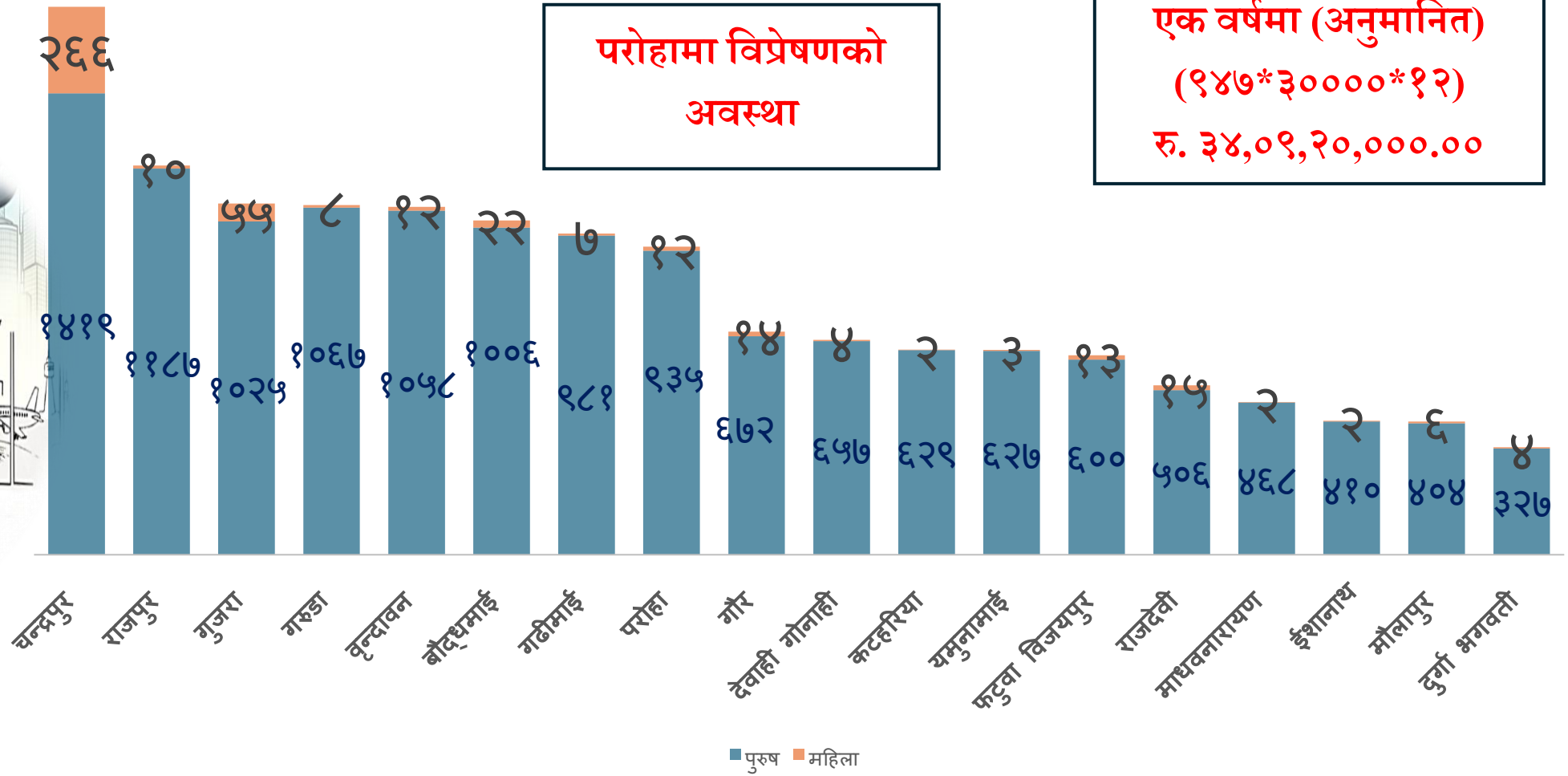

कुल संख्या: १४,४३५ मध्ये (महिला ४५७ जना-३.१६%) परोहामा पुरुष ९३५ जना र महिला १२ जना

श्रोत: वैदेशिक रोजगार बिभाग

सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम

सुरक्षित, व्यवस्थित, मर्यादित र शोषणरहित वैदेशिक रोजगारीका लागि सामी कार्यक्रम

लागत साझेदारी गर्न प्रतिबद्धता ब्यक्त गरेका स्थानीय तहहरु

रौतहट (नयाँ पालिका)
गढ़िमाई नगरपालिका
परोहा नगरपालिका
देवाही गोनाही नगरपालिका
यमुनामाइ नगरपालिका
राजदेवी नगरपालिका
वृन्दावन नगरपालिका
फतुवा विजयपुर नगरपालिका
मौलापुर नगरपालिका
इशनाथ नगरपालिका

तेस्रो चरणका पालिका
गौर नगरपालिका
गरुडा नगरपालिका
चन्द्रपुर नगरपालिका
दुर्गाभगवती गाउपलिका

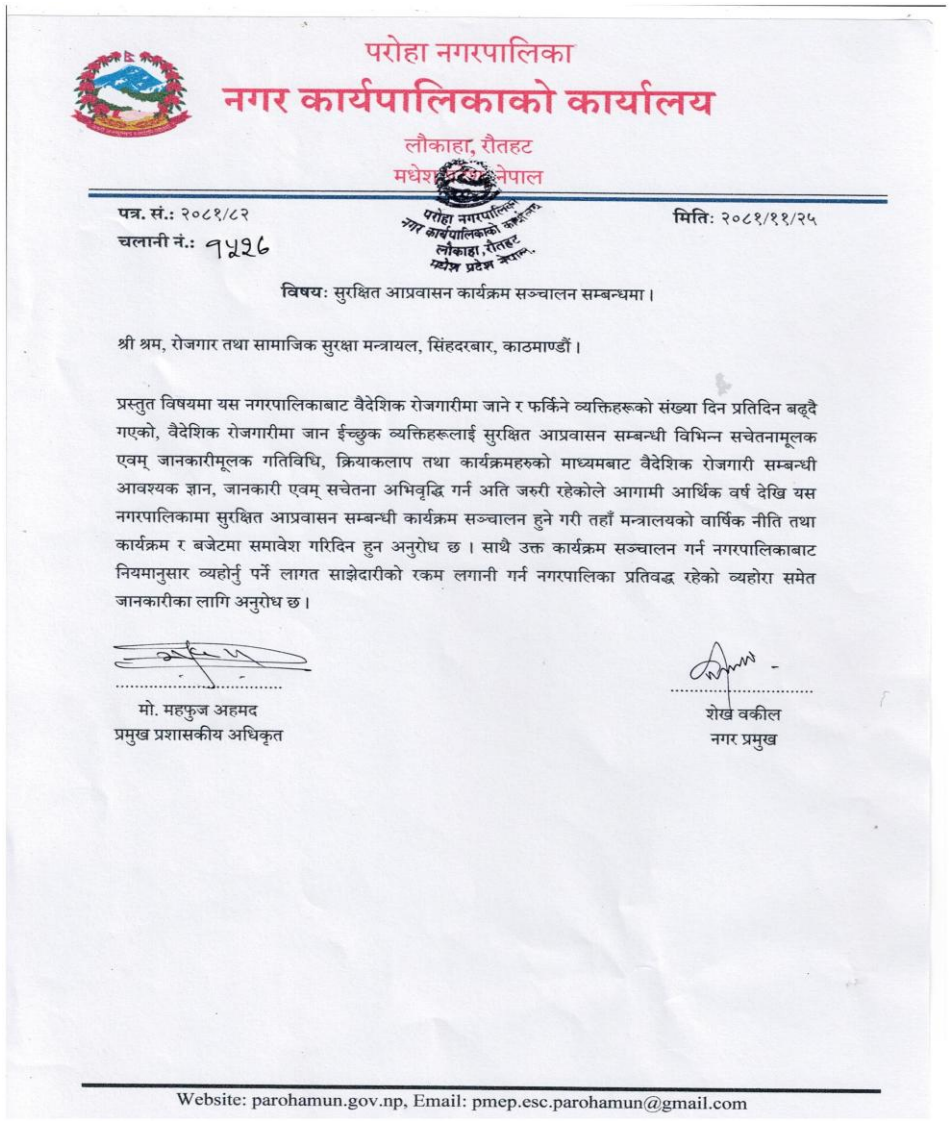

परोहा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
लौकाहा, रौतहट
मधेश प्रदेश, नेपाल

पत्र. सं.: २०८१/८२
चलानी नं.: ९५२६

मिति: २०८१/११/२५

विषय: सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धमा।

श्री श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रायल, सिंहदरबार, काठमाण्डौं।

प्रस्तुत विषयमा यस नगरपालिकाबाट वैदेशिक रोजगारीमा जाने र फर्किने व्यक्तिहरूको संख्या दिन प्रतिदिन बढ्दै गएको, वैदेशिक रोजगारीमा जान ईच्छुक व्यक्तिहरूलाई सुरक्षित आप्रवासन सम्बन्धी विभिन्न सचेतनामूलक एवम् जानकारीमूलक गतिविधि, क्रियाकलाप तथा कार्यक्रमहरुको माध्यमबाट वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी आवश्यक ज्ञान, जानकारी एवम् सचेतना अभिवृद्धि गर्न अति जरुरी रहेकोले आगामी आर्थिक वर्ष देखि यस नगरपालिकामा सुरक्षित आप्रवासन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरी तहाँ मन्त्रालयको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा समावेश गरिदिन हुन अनुरोध छ । साथै उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नगरपालिकाबाट नियमानुसार व्यहोर्नु पर्ने लागत साझेदारीको रकम लगानी गर्न नगरपालिका प्रतिवद्ध रहेको व्यहोरा समेत जानकारीका लागि अनुरोध छ।

मो. महफुज अहमद
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

शेख वकील
नगर प्रमुख

Website: parohamun.gov.np, Email: pmep.esc.parohamun@gmail.com

सुरक्षित आप्रवासन (सामी) कार्यक्रम-

सामी कार्यक्रम- चौथो चरण:

- तीनै तहका सरकार (संघ, प्रदेश र स्थानीय) को समन्वय, सहकार्य र लागत साझेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन ।
- कार्यक्रमको गुणस्तरीयता र क्षमता अभिवृद्धिका निम्ति स्वीस सरकारको तर्फबाट हेल्भेटास नेपालको प्राविधिक सहयोग

नेपाली आप्रवासी कामदार र तिनका परिवारलाई राज्य संयन्त्रबाट संरक्षण गरी सुरक्षित तथा मर्यादित कार्य वातावरणबाट लाभन्वित बनाउने ।

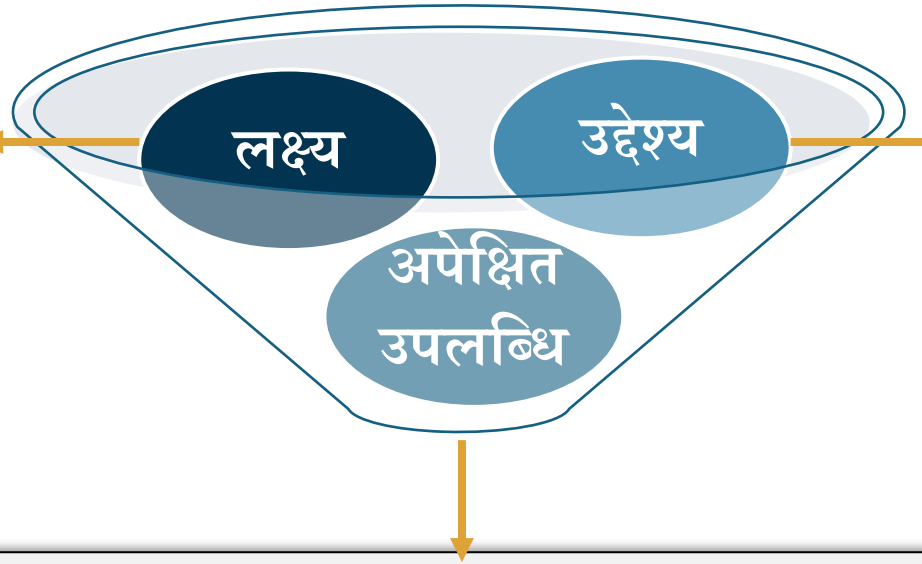

वैदेशिक रोजगारीका सबै चरणमा आप्रवासी कामदार र उनीहरुका परिवारको अवस्था सुधार गर्न संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सम्बन्धित निकायहरुलाई सक्षम बनाउन सहयोग गर्ने ।

१. वैदेशिक रोजगारीमा रहेका महिला तथा पुरुष आप्रवासी कामदार र उनीहरुका परिवारको वैदेशिक रोजगारीबाट सिर्जित सामाजिक लागत न्यूनिकरण भई सामाजिक/आर्थिक लाभ अभिबृद्धि भएको हुनेछ ।

२. राज्यका तीनै तह (संघ, प्रदेश र स्थानीय) का संयन्त्रहरुको सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाई वैदेशिक रोजगारीमा रहेका कामदार र उनीहरुका परिवारको उचित संरक्षण भएको हुनेछ ।

सामीले मुख्य रुपमा कसका लागि काम गर्दछ त ?

सेवाग्राही

- वैदेशिक रोजगारीमा जाने सम्भावित कामदार
- वैदेशिक रोजगारीमा रहेका कामदार
- वैदेशिक रोजगारीवाट फर्केका कामदार।
- वैदेशिक रोजगारीमा रहेका कामदारका परिवारका सदस्याहरु

<u>कार्यक्रम सञ्चालन हुने जिल्ला र स्थानीय तह:</u>

- कार्यक्रम दस्तावेजमा उल्लेख भए बमोजिम सबै प्रदेश (७), सबै जिल्ला (७७) र सहकार्य तथा लागत साझेदारी गर्ने स्थानीय तहहरुमा सञ्चालन हुनेछ

कार्यक्रमको मुख्य सेवाहरु

सामी

सूचना प्रदान

- भिषा जाँच
- श्रम जाँच
- मागपत्र जाँच
- सहि सुचना

न्यायमा पहुँच

- उद्धार, काम, तलबका लागि पहल
- शव मगाउने
- क्षतिपूर्तिमा पहल
- छात्रवृत्तिमा पहल

सीप तालिम

सीप तालिमको महत्व र समन्वय

मनोसामाजिक परामर्श

- मानसिक समस्या देखिएमा समन्वय र परामर्श

वित्तीय साक्षरता

- खर्च घटाउन र बचत बढाउन
- ऋण व्यवस्थापन
- उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानी

संभाग-१ सूचनामा पहुँच

- ७५३ स्थानीय तहमा रहेका रोजगार सेवा केन्द्रको क्षमता विकास गरी वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सेवा प्रवाह
  - प्रत्येक स्थानीय तहले रिटर्नी स्वयंसेवक परिचालन (प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तिमा २ जना)

❖ चौथो चरणको लक्ष्य:

- आप्रवासी स्रोत केन्द्रबाट सूचना तथा परामर्श सेवाप्रदान: २५,००,००० जना
- समुदाय अभिमुखीकरण, रिटर्नी स्वयंसेवक मार्फत सूचना प्रदान: १२,८०,००० जना
- रोजगार सेवा केन्द्रबाट: ११,५२,००० जना

संभाग-२ न्यायमा पहुँच

वैदेशिक रोजगार न्यायधिकरण:
(वै. रो. विभागबाट सजायँ हुने भनी लेखिएको बाहेकका मुद्दाको शुरु कारवाही र किनारा)

कन्सुलर सेवा विभाग/नेपाली दुतावास:
(गन्तव्य मुलुकमा कामदारको खोजी, उद्दार साथै क्षेतिपूर्ति प्राप्तिमा सहयोग)

वैदेशिक रोजगार विभाग:
(पीडितलाई क्षतिपूर्ति भराईदिने साथै वै. रो. सम्बन्धी उजुरीको अनुसन्धान र अभियोजन)

न्यायमा पहुँच
(निशूल्क कानूनी सेवा)

वैदेशिक रोजगार बोर्ड:
(मृतक/अंगभंग व्यक्ति तथा परिवालाई आर्थिक सहयता, छात्रवृत्ति, मृतको शव झिकाउन सहयोग)

प्रमुख जिल्ला अधिकारी:
(उजुरीहरुमा मेलमिलाप गरी पीडितलाई क्षेतिपूर्ति भराईदिने साथै वै.रो. विभागमा उजुरी सिफारिस)

स्थानीय सरकार/न्यायिक समिति:
(सचेतना विस्तार, उजुरीहरुलाई सम्बन्धित निकायमा सिफारिस)

आप्रवासी स्रोत केन्द्र:
कानूनी सेवा सम्बन्धी परामर्श साथै सम्बन्धित निकायमा प्रेषण

- गन्तव्यमुलुकसँग सम्बन्धित समस्याहरुमा सहजीकरणको लागि प्राविधिक संस्था परिचालन गरिने ।

❖ चौथो चरणको लक्ष्य:

- निशूल्क कानूनी सहायता प्रदान: २५,००० जना।

संभाग-३ मनोसामाजिक परामर्श सेवा

कर्मचारी (मनोसामाजिक परामर्शकर्ता)को क्षमता विकास:
राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र/स्वास्थ्य मन्त्रालय र प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय/स्वास्थ्य मन्त्रालय

स्थानीय तहमा रहने कर्मचारीको विज्ञ सहयोगकोलागि मनोविद परिचाल (प्रत्येक प्रदेशमा २ जना):
प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय/ प्रदेश स्वास्थ्य मन्त्रालय

कर्मचारी (मनोसामाजिक परामर्शकर्ता) छनौट, परिचालन/सेवा प्रवाह:
प्रत्येक स्थानीय तहमा -१ जना

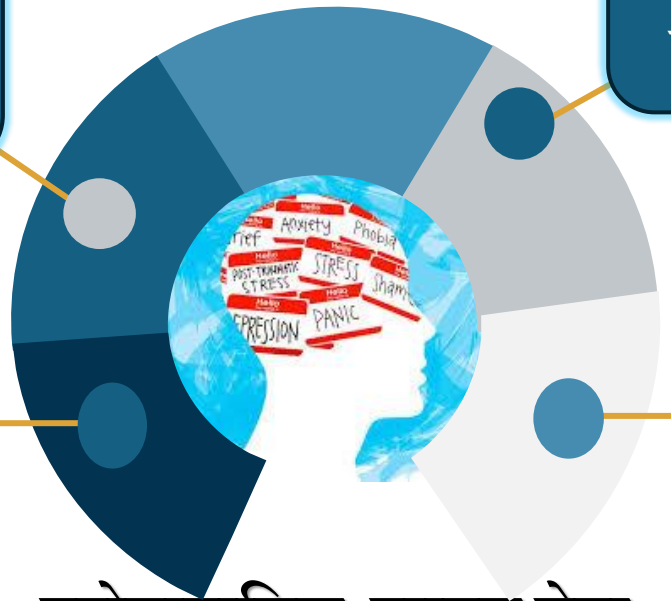

प्राविधिक सहयोग:
स्वीस सरकारको तर्फबाट हेल्भेटास नेपाल/विज्ञ संस्था

मनोसामाजिक परामश सेवा

कार्यक्रमको लक्ष्य: ७७ जिल्लाका ७५३ स्थानीय तह

❖ **चौथो चरणको लक्ष्य:**

- व्यक्तिगत मनोसामाजिक परामर्श: ४०,००० जना

संभाग-४ वित्तीय साक्षरता कक्षा

कर्मचारी (वित्तीय साक्षरता सहजकर्ता)को क्षमता विकास तालिम :
श्रम तथा यातायात मन्त्रालय

कर्मचारी (वित्तीय साक्षरता सहजकर्ता) छनौट, परिचालन/सेवा प्रवाह:
सम्बन्धित स्थानीय तह

सहभागी सिकाई समाग्री व्यवस्थापन:
श्रम तथा यातायात मन्त्रालय

वित्तीय साक्षरता कक्षा

कार्यक्रमको लक्ष्य: ७७ जिल्लाका ७५३ स्थानीय तह

❖ **चौथो चरणको लक्ष्य:**

- वित्तीय साक्षरता कक्षाको सेवाग्राही : २,००,००० जना

संभाग-५ सीप तालिम

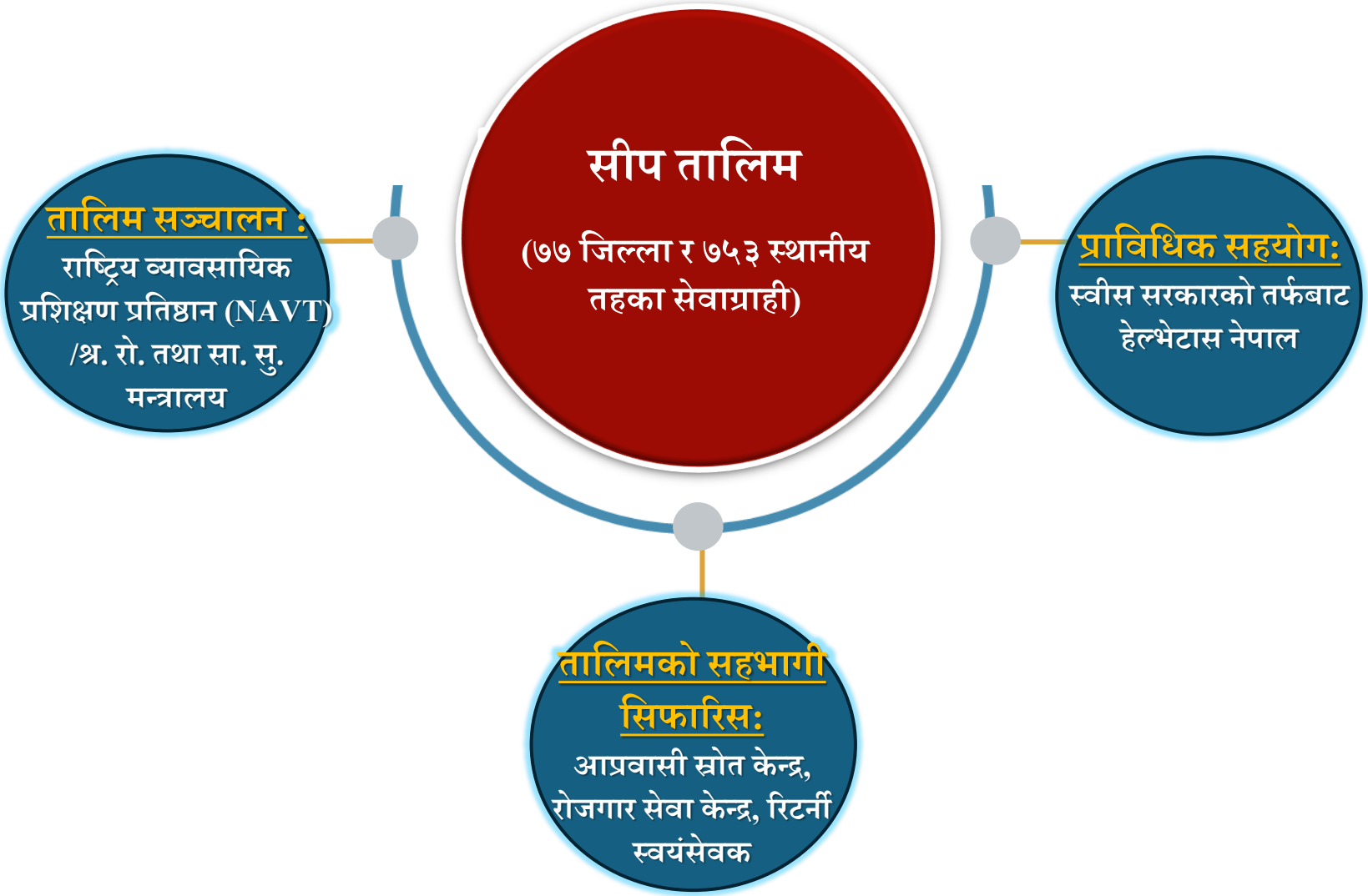

❖ **चौथो चरणको लक्ष्य:**

- राष्ट्रिय व्यवसायीक सीप प्रतिष्ठानले सञ्चालन गर्ने वैदेशिक रोजगारी लक्षित सीप तालिम (वार्षिक ५,००० जना)

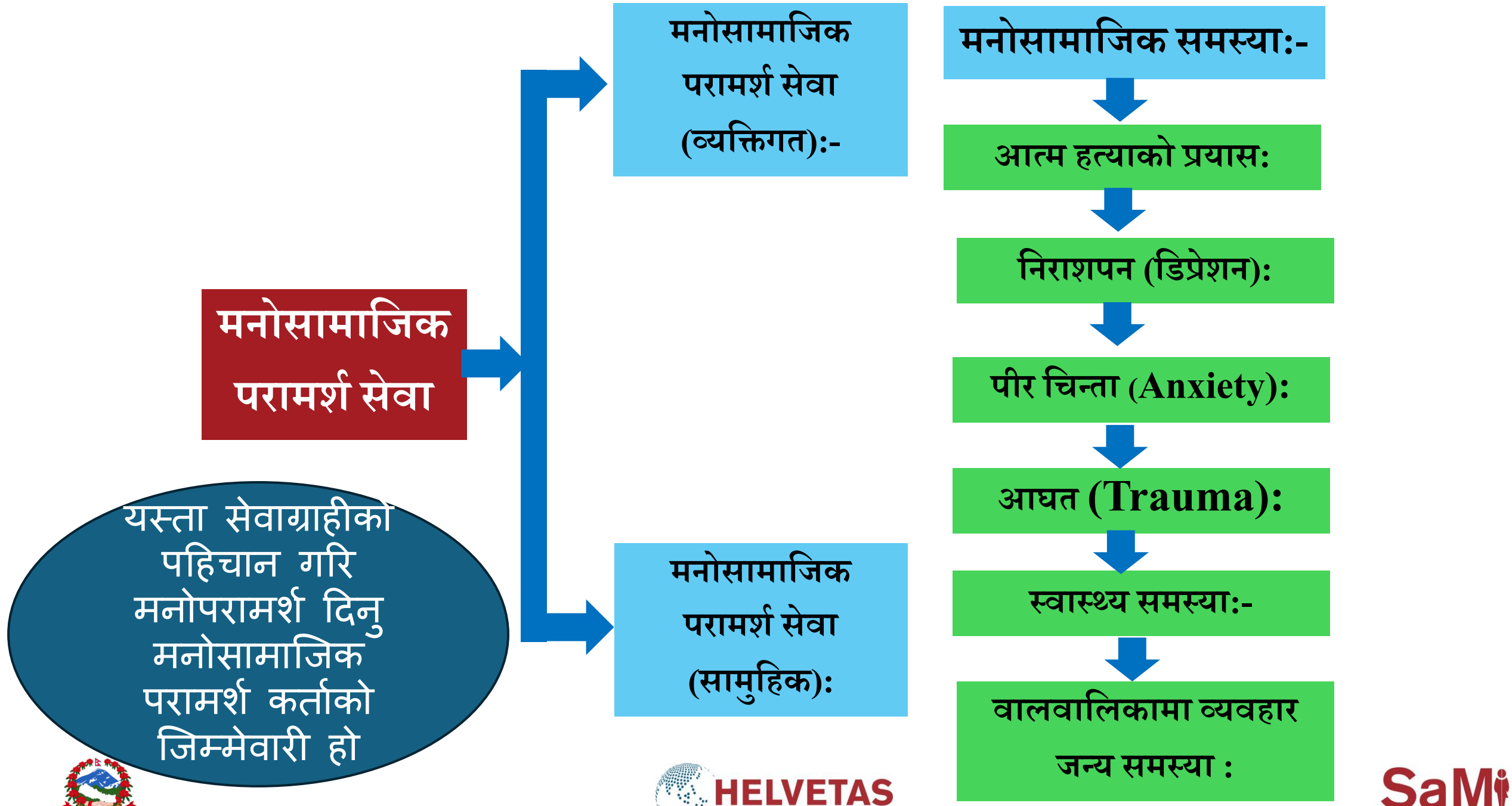
मनोसामाजिक परामर्श सेवा
मनोसामाजिक परामर्श सेवा (व्यक्तिगत):-
मनोसामाजिक परामर्श सेवा (सामुहिक):
मनोसामाजिक समस्या:-
आत्म हत्याको प्रयास:
निराशपन (डिप्रेशन):
पीर चिन्ता (Anxiety):
आघत (Trauma):
स्वास्थ्य समस्या:-
वालवालिकामा व्यवहार जन्य समस्या :
यस्ता सेवाग्राहीको पहिचान गरि मनोपरामर्श दिनु मनोसामाजिक परामर्श कर्ताको जिम्मेवारी हो
स्थानीय सरकार
HELVETAS NEPAL
SaMi
Safer Migration Programme

THANK
YOU